

Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. b)

Limba și literatura maghiară maternă
BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică;
Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

Test 19

- Se punctează oricare alte formulări/ modalități de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea punctajului total acordat pentru lucrare la 10.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

a. Cím, vers- és beszédhelyzet **5 pont**

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Műfajmegjelölő cím: dal és búcsúvers; a megszólított neve is szerepel, aki szerelmes verseinek nőalakja, életrajzi olvasata: Kratochwill Zsuzsanna, verseiben Gina; az „utolsó” számnév visszautal az eddig írtakra, a végleges búcsú helyzetét idézi; a verskezdő feltételes mód ellentétben áll a szerelem lezárásának tényével, az iránta érzett szerelem örökérvényűségéről tesz vallomást, közvetlenül, E/2. személyben; érzéseinek csak a lírai én halála vethet véget; a búcsú helyzete az emlékeket is előhívja, az élmény értelmezését stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

b. A lírai én hangneme **5 pont**

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Szenvedélyes, kissé patetikus vallomás szerelme örök voltáról, elégikus, lemondó hang, a veszteség kifejezője, fájdalmas, filozofikus hangnem, érzéseinek értelmezése I. kérdései és válaszai stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

c. Időre utaló képek és jelentésük **5 pont**

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Mindhárom idősík megjelenik; a „búcsú-óra” metaforikusan a lírai én halálának pillanatát vetíti előre, látomásszerűen; az utolsó „perc” felértékelődik a kedves benne-léte által; határhelyzet, a halál nézőpontjából megértett lét, emlékek, vágyak képei villannak fel, válnak jelentéstelivé, örök érvényűvé; az utolsó szakaszban a perc, az elmulasztott lehetőség halálaként jelenik meg stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

d. Szerelemfelfogás és stílusirányzat **5 pont**

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Romantikus szerelem sajátosságai: a térbeli és időbeli határokat is átlépő, örök érzés, bú, keserűség, átok és öröm együttes jelenléte; a hiány, a beteljesületlen szerelem kifejezése; túlzások stb.),

értékes, csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben értékes, kifejtett válasz 3 pont,
részben értékes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

Tökéletesen összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat **5 pont**

összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, részben helyes fogalomhasználat 4 pont,
helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 3 pont,
logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 2 pont,
töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 1 pont.

Helyesírás **5 pont**

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

a. Konkrét, explicit információk felismerése és visszakeresése. Rövid válasz megfogalmazása. Pl. William Kaelin, Gregg Semenza és Peter Ratcliffe az idei orvosi-élettani Nobel-díjat annak felfedezéséért kapta, hogy a sejtek miként érzékelik az oxigénszint változását és hogyan alkalmazkodnak hozzá. **5 pont**

b. Konkrét, explicit információk felismerése és visszakeresése. Rövid válasz megfogalmazása. Pl. A felfedezést elsősorban a daganatellenes terápiákban próbálják alkalmazni, például annak vizsgálata során, hogy miért van az, hogy egyes daganatok rezisztensek a kemoterápiára. **5 pont**

c. Adatok és gondolatok értelmezése, összefoglalása. A téma meghatározása. Szövegtömörítés. Pl. Az idei orvosi Nobel-díjat William Kaelin, Gregg Semenza és Peter Ratcliffe kapta annak felfedezéséért, hogy a sejtek miként viszonyulnak az oxigénhiányos állapothoz. A felfedezést a nagy morbiditású betegségek kezelésében, különösen a kemoterápiában alkalmazzák. **5 pont**

d. Témához való igazodás **5 pont**

A párbeszéd követelményeinek betartása **5 pont**

Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvi igényesség, helyesírás **5 pont**

Megjegyzés: A feladatok sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást. Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

a. a romantikus drámai költemény műfaji sajátosságai **5 pont**

Értékes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Vörösmarty, Madách*: olvasásra szánt drámai mű, melynek középpontjában filozófiai kérdések állnak, létértelmező, bölcséleti indíttatásából fakad, hogy benne a lírára jellemző vonások erőteljesen vannak jelen; a költőiség egyenrangúvá válhat a drámaisággal, a gondolatiság a drámai cselekményességgel; az egyetemes létértelmezés igényével lép fel, az emberi lét, a történelem végső kérdéseire keresi a választ, ezért világának megformálásához gyakran használ fel mítoszi, bibliai vagy mesei elemeket; a dráma világ stilizált, szinte rítusszerű. A szereplők nem drámai értelemben vett jellemek, hanem inkább allegorikus alakok, egy-egy eszme megtestesítői; valójában egy lírai én többszólamú, egymással vitatkozó, ám egymást kiegyenlítő gondolatainak szereplőkbe való kivetülései;

Vörösmarty: filozófiai mesedráma, mesemotívumok, ösképek; drámai szituáció: Csongor vágya, hazatérése, Tünde kezdeményező tette; földi és tündéri világ egyesülése; akadályozók,

segítőtársak, romantikus motívumok: kert, fa, út-vándorlás; határok átlépése; keretszerkezet, körkörösség; szerelem mint létértelem, földi boldogság elérése;

Madách: drámai szituáció: a világ teljessége, ellentétek harmóniája – diszharmoniója, Úr – Lucifer vitája; keretszerkezet, bibliai, mitikus színtér: menny, Paradicsom, pálmafás vidék; álomszínek: történelmi színek és eszmék: ókor: Egyiptom, Athén, Róma; középkor: Konstantinápoly, Prága I.; álom az álomban: Párizs - szabadság, egyenlőség, testvériség, nem csalódik bennük, hiányzik Lucifer; Prága II.; újkor: London; utópisztikus színek: Falanszter, Úr – központi szerep: a küzdés értéke; Eszkimó szín; tézis - antitézis - szintézis; mitikus, ciklikus idő, múlt - jelen - jövő; elindulás – visszatérés, beavatás, végesség - újrakezdés *stb.*),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

b. határhelyzetek a műben

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Vörösmarty*: kétszintes dráma: a cselekmény két világszint, a földi és égi határán játszódik; a fő helyszín a kert: romantikus motívum, lélek jelképe; az emberi belső világ színtere, innen indul és ide tér vissza a történések sora; Csongor boldogság-, az élet értelme keresésének az útja; fa – szinteket összekötő világtengely; a világszintek közti kommunikáció eszköze, boldogság-, ifjúság- és életszimbólum, termékenység, halhatatlanság és lélekjelkép, Tünde növényi megtestesülése, elszáradása, eltűnése rontás-, illetve haláljelkép; út, hármass út jelentései – a földi és az égi szint, a való és az ideál közötti átjárhatóságot biztosítja; döntési határhelyzetek, I. három Vándor, Éj asszonya szerepe;

Madách: kétszintes dráma: a cselekmény két világszint határán játszódik: pálmafás vidék I. 3., 15. szín; az emberpár Ádám álmát fogja közre: benne Lucifer vezetésével éli végig az emberiség történelmét és saját léttörténetét; a pálmafás vidék időben is határszituációt jelöl: Ádám a teremtés és kiűzetés utáni, valamint az emberi történelem tényleges kezdete előtti idő határhelyzetében álmodik; eszerint az álomszínek cselekménye a végtelen idő folyamatának kinagyított időpillanata; határhelyzet az isteni és a között az idő között, amit Ádám, illetve megfogant gyermeke és leszármazottai, az emberiség valósítanak meg a Földön; döntési határhelyzetek: az emberpár Isten elleni lázadása, elhagyatottságának állapota, küzdelme, hogy a teremtést megismételje a történelemben, felnötte válás *stb.*),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

c. filozofikus kérdések és válaszok a műben

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Vörösmarty*: a lét végességén felülemelkedve mi adhat értelmet és vigaszt az ember életének, képes-e az ember a szerelem által felülemelkedni végességének tragikumán, lehetünk-e boldogok, s mit kell tennünk boldogságunk elérése érdekében; Csongor kérdése a három Vándorhoz: „Tündérhonban üdvlak merre van?”; eltérő válaszaik az anyagi, földi világ, az egyént szolgáló értékek, Csongor kevésnek találja – „S ez minden, amiért az ember él?” –, mert azt már tudja, hogy sem a vagyon, sem a hatalom, sem a tudás nem mindenható, álmai totalitás-óhajához képest ezek a célok partikulárisak; pesszimizmusa: „Elérhetetlen vágy az emberé./Elérhetetlen, tündér, csalfa cél!”; Balga kérdései I. „Ennyi gond, baj és bolyongás/, És miért? egy asszonyért”, – a küzdés, továbbhaladás értelmének megkérdőjeleződése; az Éj nézőpontjából, végtelen tér- és idődimenziójából tekintve a világ, az ember és a történelem véges pillanat csupán, minden emberi törekvés képtelen vágy csupán; Tünde és Csongor egymásra találása, szerelem mint létértelem, otthonteremtés, „földi menny” *stb.*;

Madách: a mű kérdései: mi adhat célt és értelmet az emberi létnek, milyen viszony van tudás és hit között, mi az eszmék szerepe, sorsa a történelemben, van-e haladás a történelemben, boldogabb lett-e az emberiség, megoldotta-e problémáit, miben áll az ember döntési szabadsága,

mi a tömeg és a vezér, egyén viszonya, beleszólhat-e a tömeg a történelem irányításába, megismerhető-e a világ; Ádám kérdései-kérései I. 3. színben fogalmazza meg először: itt még Luciferhez szól, akinek vezetésére bizza magát: a jövőre kíváncsi: elszakadhat-e az ember Istentől, megállhat-e a saját lábán, irányíthatja-e saját sorsát; Lucifer sztoikus „vigasztalása:” Ádám törődjön bele sorsába, mely alatt gyáva meghunyászkodást ért; Ádám kérdéseit a 15. színben már sokkal árnyaltabban, történelmi és életpaszttalok birtokában teszi fel újra, és Teremtőjéhez intézi: „E szűk határu lét-e mindenem?” kérdése a mulandóságra vonatkozik, hiszen a halál nézőpontjából a tevékeny, küzdelmekkel teli lét értelme kérdőjeleződik meg; az Úr válasza: jótékony a bizonytalanság, hiszen a kétség az erkölcsi nagyság biztosítója; küzdésre és bizakodásra szólítja fel az embert, és a választ a tudás helyett a hit világába helyezi. Eddig a felismerésig azonban Ádám egyedül is eljutott I. úrjelenet: „A célt, tudom, még százszor el nem érem./...A cél halál, az élet küzdelem,/ S az ember célja a küzdelem maga.” A lét értelme: a tiszta, önérdektől mentes, kötelességtudat által vezérelt cselekvés – küzdelem, cél, morál – eszméje stb.)

értékes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben értékes, kifejtett válasz 3 pont,
részben értékes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszadásra 1 pont.

d. a drámai nyelv sajátosságai

5 pont

Értékes, műismereten alapuló, kifejtett válasz, a témát meghatározó sajátossága 5 pont

(pl. *Vörösmarty*: különféle nyelvváltozatok, hangnemek megszólaltatása: Csongor, Tünde: fenkölt, patetikus, választékos, kifinomult, légies; líraiság, metaforikus beszédmód I. szerelmi vallomás; Ilma/ Böske: humoros, nyers, vaskos, népies nyelvhasználat; Ördögfiak: gyermeknyelv; Mirigy: groteszk nyelvhasználat; Éj: bölcséleti jelleg, monológ, látomásosság, költői képek I. féreg, a pillanat búboréka – metafora;

Madách: Ádám és Lucifer vitája érvek kifejtése és ütköztetése; vitázó szólamuk, bölcséleti jelleg; ebből a vitából Éva kimarad, de az *égi* szózatot rajta keresztül hallja meg Ádám; vallomásosság, személyesség, líraiság: a szereplők mögött egy költői tudat van, amely belső vívódásait vetíti ki szereplőkbe, párbeszédbe, a párbeszéd is inkább monológok; aforisztikus, tömör, közmondásszerű megfogalmazási mód I. Ádám küzdésvágyát tartalmazó szövegekben; metaforizáció, romantikus líraiság kapcsolódik a nőhöz, Évához I. Paradicsom, szerelmi jelenet idillje, egymásbatükrözés motívuma, kifejtett jelképek: I. piramis – önnön korlátait túllépni akaró romantikus ember vágyainak, a romantikus lázadó szükségszerű kudarcának szimbóluma; szellő – a mulandóság, a lassan romboló idő jelképe stb.),

értékes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben értékes, kifejtett válasz 3 pont,
részben értékes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása, logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalomhasználat

5 pont

Összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása 5 pont,

összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek részleges betartása 4 pont,

helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 3 pont,

helyenként töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 2 pont,

töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Helyesírás

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.